
УДК 634.8:631145

Бабій Олег Миколайович
к. е. н., доцент кафедри економіки підприємства
та організації підприємницької діяльності,
Одеський національний економічний університет (Україна)
Тимченко Катерина Сергіївна
аспірантка кафедри економіки підприємства
та організації підприємницької діяльності,
Одеський національний економічний університет (Україна)

**ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
КЛАСТЕРИЗАЦІЇ ВИНОГРАДНО-ВИНОРОБНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ**

JEL classification: M320; O130

Під тиском системних дисбалансів та негативних ситуативних чинників виноградно-виноробна промисловість України швидкими темпами починає втрачати свій виробничий і експортний потенціал. Для відновлення позицій виноградно-виноробної промисловості необхідна кардинальна зміна моделі її розвитку. Важливим чинником успішної реалізації новітніх підходів є кластеризація виноградно-виноробної промисловості, модернізація галузевої інноваційної системи, прискорений розвиток сучасних структур виробничо-інноваційного інвестування. Широке розповсюдження й успішна діяльність кластерних утворень у промислових системах різних регіонів світу доводять їх привабливість та значущість для прискорення процесів технологічного розвитку галузі. Зарубіжний досвід підтверджує, що використання кластерних

технологій на основі збереження та розвитку спеціалізації національного виробництва дозволяють активізувати інноваційно-інвестиційні процеси в країні, що, у свою чергу, забезпечує належний рівень її конкурентоспроможності у глобальному економічному просторі. Вищевикладене є свідченням актуальності та необхідності дослідження проблематики кластеризації підприємств виноградно-виноробної промисловості.

В сучасних умовах кластеризація розглядається як перспективна організаційна форма управління. Кластерний підхід підвищує ефективність реалізації економічної політики за рахунок двох механізмів. По-перше, в його рамках робиться акцент на питаннях підвищення конкурентоспроможності не лише окремих підприємств, а всього технологічного ланцюга, включаючи постачальників, суміжників, дослідницькі й освітні організації. По-друге, кластерний підхід передбачає ефективне використання механізмів приватно-державного партнерства, роблячи акцент на підтримці з боку держави проєктів, виходячи з потреб самого бізнесу, сприянні його самоорганізації, виявленні «вузьких місць», подолання яких максимально важливе для підвищення конкурентоспроможності економіки [1, с. 48–49].

Кластерний підхід широко розповсюджений у світі, і спектр його вживання багатогранний. У країнах ЄС кластерні стратегії є або частиною національної стратегії для підвищення конкурентоспроможності, або частиною регіональної програми для стабілізації регіонального розвитку. Впровадження кластерної стратегії в європейських країнах здійснюється на національному, регіональному й місцевому рівнях. Зростаючою тенденцією є співробітництво між національними міністерствами (агентствами), які надають підтримку кластерним стратегіям, у той час, як регіональні агентства здійснюють їхнє впровадження.

Створення кластеру як одного із перспективних напрямків інституціональних перетворень вітчизняного АПК в ситуації обмеженості коштів на підтримку і, насамперед, виноробної промисловості – однієї з конкурентоспроможних галузей національного господарства, особливо актуально в умовах євроінтеграції та жорсткої конкуренції. Переваги кластеризації виноградно-виноробної промисловості полягають у наступному (рис. 1).

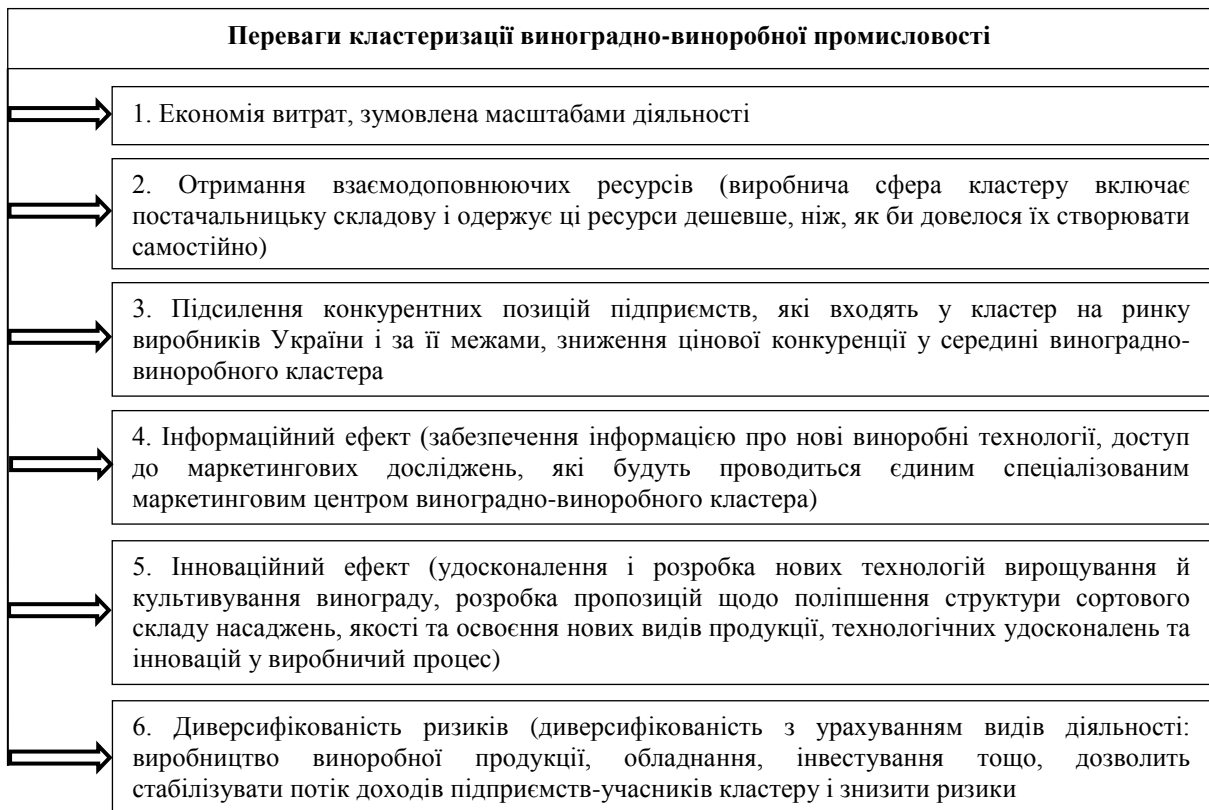

Рис. 1. Переваги кластеризації виноградно-виноробної промисловості
Джерело: складено авторами за даними [3]

Особливої уваги заслуговує концепт транскордонного кластера з переробки вторинної сировини виноробства в Україні та Молдові. Вторинна сировина виноробства в Україні та

Молдові використовується частково в подальшому виробництві, що обумовлює недокапіталізацію національних економік і транскордонного регіону Україна-Молдова. На основі аналізу світового досвіду та відповідних розрахунків зроблено висновок, що щорічно економіка регіону втрачає десятки мільйонів доходу, який можна отримати, переробляючи і реалізуючи вторинну сировину виноробства [2, с. 124].

Отже, Україна має значний потенціал для кластеризації виноградно-виноробної промисловості, реалізація якого дозволить підвищити конкурентоспроможність України та її окремих регіонів, зосередити концентрацію наукового і виробничого потенціалу, встановити кооперативні зв'язки, виявити нові можливості підвищення продуктивності праці в промисловості при збереженні внутрішньокластерної конкуренції, стимулювати розвиток бізнесу, використовуючи кадровий потенціал та інфраструктуру території, відкриваючи доступ до досліджень і рекомендацій наукових центрів, результатом чого є зниження витрат, забезпечення виходу на нові ринки.

Література

1. Сольский С. Б. *Интеграция промышленных предприятий на основе кластерного подхода* : диссертация на соискание ученой степени канд. эконом. наук : спец. 08.00.05 «Экономика и управление народным хозяйством : экономика, организация и управление предприятиями, отраслями, комплексами (промышленность)». Иркутск, 2009. 205 с.
2. Осипов В. М., Осипова Л. А. *Концепт транскордонного кластера по переробці вторинної сировини виноробства в Україні та в Молдові*. Проблеми формування і стратегія розвитку. Економічні інновації. 2019. Т. 21. Вип. 1 (70). С. 122–133.
3. Лазарева Є. В., Карпінська Г. В. *Кластер як перспективна форма реструктуризації підприємств виноробства*. Прометей. 2008. № 2 (26). С. 114–119.